

POSUDEK VEDOUCÍHO DISERTAČNÍ PRÁCE

Jana Štěpánková: Kolektivní paměť násilně vystěhovaných obyvatel: Životní příběhy o druhé světové válce z Neveklovska. Filozofická fakulta UK, Praha 2013. 130 str. + obrazová příloha.

Předložená disertační práce Jany Štěpánkové je věnována problematice vzpomínkových vyprávění obyvatel násilně vystěhovaného území Neveklovska za druhé světové války. Již na začátku 50. let 20. století toto území se specifickými historickými parametry vzbudilo pozornost Jaromíra Jecha, který zde podnikl detailní terénní folkloristický výzkum. Výsledky výzkumu jsou uloženy v archívu Českého rozhlasu a patrně i v Jechově pozůstalosti v Památníku národního písemnictví na Strahově. Folklorista Jech na toto téma publikoval několik studií, v nichž řešil rovněž teoretickou otázku memorátů nebo, jak sám uváděl, lidských dokumentů. Lze akcentovat tu skutečnost, že jeho práce byly ve své době dosti průkopnické. V současnosti se běžně v historiografickém i jiném bádání uplatňují prameny ústní povahy a stále častěji se uvažuje mimo jiné o sociálních rámcích paměti nebo o kolektivní paměti.

Shora naznačené optimální konstelace využila také Jana Štěpánková během vlastního terénního výzkumu ve zvolené oblasti studia. Na rozdíl od svých absolventských prací na FF UK pokročila dále, zejména ve směru metody „oral history“, kterou si osvojuje rovněž při konzultacích na tomto studijním oboru na Fakultě humanitních studií UK (především s prof. Miroslavem Vaňkem). Jinak je v předložené práci vhodně exponován historický pohled na určitý úsek dějin a jeho reflexe ve vzpomínkových vyprávěních. K posouzení je tak přisunut specifický „prožitkový materiál“.

Autorka ve své disertaci vhodně kombinuje různé zdroje: archívní prameny úřední povahy a materiály získané vlastním terénním výzkumem. Na vysoké úrovni je rovněž „zacházení“ s odbornou literaturou související se zvoleným tématem.

Rozhodně je třeba zdůraznit autorčin vlastní odborný přínos ke studiu kolektivní paměti. V její práci je patrný interdisciplinární přesah, který umožňuje nadále sledovat tuto nepochybně aktuální problematiku.

Celkově lze konstatovat, že Jana Štěpánková ve své disertaci prokázala, že umí pracovat ve zvolené oblasti studia. Předložená práce je velmi pečlivě provedena jak po stránce metodologické a teoretické, tak i praktické. Protože autorka podala výborný badatelský výkon, práci lze přijmout jako vhodný podklad pro jednání komise k udělení titulu PhDr.

V Praze dne 25.3. 2013

Doc. PhDr. Bohuslav Šalanda, CSc.